

רצח אבנר

הרב יוסף מרקוס

חלקו השני של פרק ג' עוסק בסיפור רציחתו של אבנר על ידי יואב, ובתגובתו של דוד, שטרח רבות להוכיח לכל העם שאין הוא עומד מאחורי הרצח. ואכן, המקרא מדגיש עוד בתחילת הפרק כי דוד שלח את אבנר בשלום, בניגוד בולט למעשהו של יואב.

מדוע רצח יואב את אבנר? לכאורה, ישנה לפנינו תשובה מפורטת וחד-משמעית: "ויואב ואבישי אחיו הרגו לאבנר על אשר המית את עשהאל אחיהם בגבעון במלחמה" (ל). אולם קשה לקבל שזוהי הסיבה היחידה לרצח, שהרי אבנר לא רצה להרוג את עשהאל ואף הזהיר אותו שהוא אינו חפץ להרוג אותו, ופרט לכך - זמן רב עבר מאז אותו קרב עקוב מדם ועד הריגתו של אבנר, ולא שמענו שיואב ואבישי ניסו להרוג את אבנר בכל אותו זמן. נראה, אם כן, שנקמת דם עשהאל הייתה 'המניע הרשמי' של יואב ואבישי, אך לא המניע האמיתי שלהם. מאחורי הרצח עמד, ככל הנראה, מניע אישי: יואב חוזר בראש הצבא עם שלל רב, ומגלה שדוד כרת ברית עם אבנר ללא ידיעתו. יואב ודאי חשש שאבנר יחליף אותו בתפקידו כמפקד הצבא, שהרי ידוע לכל היה שדוד מסתייג מדרכו של יואב, וייתכן שזוהי הסיבה שהוא רצח אותו.

תגובתו הראשונה של דוד לאחר ששמע על מעשהו של יואב הייתה פנייה אל ה' באמירה חד-משמעית, לפיה נקיים הוא וממלכתו ממעשה זה. כדי לשכנע את העם שידו לא הייתה במעל, דוד מפגין אבלות, בכי, קינה וצום - ואכן, העם משתכנע שדוד אינו קשור לרצח.

סיפור זה מעורר שוב את המתח שבין יואב חם המזג לבין דוד המלך המתון והמחושב. דוד אינו נמנע מלהביע את דעתו על יואב: "כנפול לפני בני עולה נפלת", אך הוא אינו מפטר אותו - אולי כדי למנוע פילוג בתוך הצבא והעם. אכן, לפני מותו עתיד דוד לצוות לשלמה: "ולא תוריד את שיבתו בשלום שאול" (מל"א ב', ו).